

25 jaar eenwording: Dag van de Duitse Eenheid

[Achtergrond](#) - 1 oktober 2015 - Auteur: Marja Verburg

Duitsland viert zaterdag de 25e verjaardag van de eenwording. Op 3 oktober 1990 kwam er met de toetreding van de DDR tot de BRD na 40 jaar een einde aan de Duitse deling. In de jaren daarna volgde een kater. Ook nu zijn de verschillen nog groot, maar Oost en West groeien onmiskenbaar naar elkaar toe.

In een snelkookpan werd de Duitse vereniging in de zomer van 1990 bereid. Na nog geen acht weken onderhandelen [tekenden](#) vertegenwoordigers van de BRD en de DDR het eenheidsverdrag, dat van kracht werd op 3 oktober 1990. Die dag werd uitbundig gevierd ([bekijk de video van Gedächtnis der Nation](#)).

Een jaar voor de Duitse eenwording was het ondenkbaar dat die er zou komen. Zelfs na de [val van de Muur](#) op 9 november 1989 leek een hereniging van BRD en DDR een ver toekomstideaal. Maar al vroeg in 1990 gingen de ontwikkelingen zo snel, dat de eenheid niet meer was tegen te houden.

De economische staat van de DDR was zo slecht, dat de [eerste vrije verkiezingen](#) in het land al in maart moesten worden gehouden. Eigenlijk stonden ze gepland voor mei. Maar het was onzeker of het land dan niet al failliet zou zijn.

Viering 25 jaar eenwording

De [officiële viering](#) van de eenwording vindt dit jaar in Frankfurt am Main plaats. Daarbij zijn o.a. president Gauck, kanselier Merkel en de voormalige Russische president Gorbatsjov aanwezig. Ook oud-kanselier Kohl, die deze zomer nog ernstig ziek was, wordt verwacht. Een deel van de viering is live te zien bij de [ARD](#) (om 10 uur) en de [ZDF](#) (om 12 uur). [NPO2](#) zendt om 22.35 uur '25 jaar Duitse hereniging' uit met in de studio historicus [Krijn Thijs](#) van het Duitsland Instituut.

'Wir sind EIN Volk!'

In de DDR had de communistische SED het voor het zeggen. Er waren wel andere partijen maar die hadden geen invloed. Voor de eerste vrije verkiezingen moesten de Oost-Duitse partijen zich in korte tijd organiseren. Ze kregen daarbij veel hulp van West-Duitse zusterpartijen. Al waren lang niet alle Oost-Duitsers blij met het

feit dat de West-Duitse politici de verkiezingen 'kaapten'.

De door de CDU gesteunde Allianz für Deutschland won de verkiezingen met 48 procent van de stemmen. De West-Duitse CDU-kanselier Helmut Kohl had zich nadrukkelijk voor een snelle eenwording uitgesproken en het was duidelijk dat de meeste Oost-Duitse kiezers dat ook wilden. Al eerder was de protestleus tegen het DDR-regime 'Wir sind das Volk' veranderd in 'Wir sind EIN Volk'.

In april werd de eerste - en de laatste - democratisch gekozen DDR-regering geïnstalleerd. De onbekende jurist [Lothar de Maizière](#) werd tot zijn eigen verrassing minister-president. Hij ging een coalitie aan met de SPD, mede omdat hij een tweederde meerderheid in de Volkskamer nodig had voor een Duitse eenwording. Nadat op 1 juli een [muntunie](#) tussen de DDR ende BRD was ingevoerd,

besloot het Oost-Duitse parlement op 23 augustus in te stemmen met de hereniging. Daarmee hief de DDR zichzelf in feite per 3 oktober 1990 op.

'Grenzen überwinden'

Het motto van de viering van de eenwording is dit jaar [Grenzen überwinden](#). Dat motto is bedacht voor de toestroom van vluchtelingen deze zomer en valt ongelukkig samen met de [extra grenscontroles](#) in Duitsland. De kritiek is niet van de lucht, in bv. [Die Zeit](#), van [politici](#) en op [twitter](#).

Werkloosheid

In de [eerste jaren](#) na de eenwording leverde de snelle overgang van de Oost-Duitse socialistische planeconomie naar een markteconomie grote problemen op. De meeste Oost-Duitse bedrijven konden niet met het Westen concurreren, de werkloosheid steeg - midden jaren 2000 was die in Oost-Duitsland zelfs 10 procent hoger dan in het Westen - en de eenwording verliep ook [politiek en maatschappelijk](#) moeizaam.

Het leven van de DDR-burgers veranderde van de ene op de andere dag totaal. "Na die euforie kwam de economische catastrofe", [vertelde](#) de Oost-Duitse Angelika Nguyen vorig jaar aan Duitslandweb. "Het land stortte compleet ineen. Zodra de DDR producten uit het Westen ging consumeren, was er geen behoefte meer aan de dingen die wij zelf maakten. Onvoorstelbaar veel Oost-Duitsers raakten hun baan kwijt en hadden geen enkel perspectief meer."

Veel Oost-Duitsers voelden zich niet vertegenwoordigd door de West-Duitse partijen, kregen het idee dat hun verleden er minder toe deed en dat ze tweederangs burgers waren. Dat leidde onder meer tot [Ostalgie](#), een nostalgisch terugblikken op de goede kanten die het leven in de DDR ook had.

Verschillen Oost en West

Interviewserie 'DDR in het leven van een nieuwe generatie'

'Ik ben heimatlos, maar voel me overal thuis'

'Ik maak zelf nooit verschil tussen Osis en Wesis'

'Ik heb alles aangegrepen wat het Westen me bood'

'Mijn DDR-achtergrond houdt me niet zo bezig'

'Ik verzweg dat ik uit het Oosten kwam'

Nu, 25 jaar na de eenwording, zijn de verschillen tussen Oost- en West-Duitsland nog steeds groot, maar beide delen groeien onmiskenbaar naar elkaar toe. Sinds 2012 is het aantal mensen dat uit Oost-Duitsland weggaat sterk gedaald, blijkt uit nieuwe cijfers van het [Statistische Bundesamt](#), en het aandeel van de nieuwe deelstaten in het bruto binnenlands product wordt steeds groter. De Oost-Duitse economie liep in 2014 nog steeds 30 procent achter op de West-Duitse en ook de werkloosheid is er nog steeds hoger. Maar het verschil was in de eerste maanden van 2015 nog slechts 3,5 procent, constateerde de Rabobank deze zomer in een [Duitsland-special](#).

De uitslag van de [Bondsdagverkiezingen in 2013](#) toonde aan dat Duitsland politiek ook nog steeds verdeeld is: Die Linke werd in Oost-Duitsland bijvoorbeeld de grootste partij. In [Thüringen](#) levert Die Linke inmiddels haar eerste minister-president, wat in West-Duitse deelstaten ondenkbaar is. In de huidige [vluchtelingencrisis](#) zijn de verschillen ook te zien: de scepsis over de toestroom van vluchtelingen is in de Oost-Duitse deelstaten een stuk groter dan in het westen.

De Duitse overheid heeft veel geld in de nieuwe deelstaten geïnvesteerd. Naar schatting is er in de jaren negentig meer dan 2 biljoen D-Mark naar Oost-Duitsland gevloeid. Alle Duitse belastingbetalers, dus ook de Oost-Duitsers, dragen hier via de *Solidaritätszuschlag* aan bij. Deze speciale toeslag bedraagt 5,5 procent van de inkomstenbelasting en wordt in ieder geval nog tot 2019 geheven. Daarnaast betalen de West-Duitse deelstaten voor Oost-Duitsland via het zogeheten *Solidarpakt*. Dat stelt tot 2019 in totaal 156,5 miljard euro voor Oost-Duitsland ter beschikking.

Dit is een artikel gedownload via [duitslandinstituut.nl](https://www.duitslandinstituut.nl).

Artikel:

<https://www.duitslandinstituut.nl/artikel/13278/25-jaar-eeuwording-dag-van-de-duitse-eeuheid>